

Доколку за деветте месеци од годинава разликата меѓу нашиот извоз и увоз достигна фантастично високи повеќе од 2,22 милијарди долари (но, во минус), тоа значи негово зголемување за повеќе од двојно во споредба со истиот период минатата година.

Ваквите податоци ја илустрираат "темната страна" на состојбата во македонската економија, која покажува дека стопанството ни е на "стаклени" нозе, а како последица на тоа се зголемува увозот наспроти падот на извозот на стоки.

Од друга страна, пак, според Владата, високиот трговски дефицит "испумпува" милијарди долари од земјава поради големите екстерни шокови, пред сè, во делот на цените на нафтата и на електричната енергија. Но, од Владата додаваат и дека голем дел од увозот се должи на купувањето машини и опрема поради влезот на странски инвестиции во земјава.

Генерално, според одговорните од власта, галопирачкиот дефицит не е резултат на лошо водената економска политика.

Пишува: Арсен КОЛЕВСКИ

Трговскиот дефицит на Македонија продолжува да се зголемува, така што за деветте месеци од годинава достигна фантастично високи повеќе од 2,22 милијарди долари. Тоа претставува негово зголемување за повеќе од двојно, во споредба со истиот период минатата година, кога изнесуваше 1,06 милијарди долари.

Истовремено, обемот на вкупната размена на Македонија со странство надмина 8,5 милијарди долари, што во однос на лани претставува пораст од 43,4 отсто. Од јануари до септември годинава земјава оствари извоз во вкупна вредност од 3,13 милијарди долари, додека увозот изнесуваше 5,36 милијарди долари. Покриеноста на увозот со извоз е намалена на 58,5 отсто, во споредба со периодот јануари - септември 2007 година, кога беше 69,6 отсто.

БРОЈКИТЕ КАЖУВААТ СЕ

Најновите податоци на статистичарите покажуваат дека вкупната вредност на извозот на стоки од Македонија во

КОЈ ЛИ ПАТ ДА СЕ ФАТИ ЗА ИЗГРАДБА НА ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ

ТРГОВС СО "ЦРВ

периодот јануари-септември 2008 година изнесува околу 3,1 милијарди долари, а на увозот околу 5,3 милијарди долари. Покриеноста на увозот со извоз е 58,5 отсто.

Во извозот најголемо учество имаат фероникелот, производите од железо и од челик (валани производи), преработките од нафта и облеката. Во увозот најмногу се застапени суровата нафта, електричната енергија и моторните возила за превоз на лица. Инаку, анализирано по групи на производи кои најмногу се извезуваат, најголемо е учеството на фероникелот, производите од железо и од челик, преработките од нафта и облеката, а во увозот најмногу се застапени суровата нафта, електричната енергија и патничките возила. Според вкупниот обем на надворешната трговска размена, Македонија најмногу тргува со Србија, Германија, Русија, Грција и со Бугарија.

Експертите повеќе пати предупредија дека глобалната криза може директно да влијае врз продлабочувањето на трговскиот дефицит. Имено, поради намалувањето на цената во текот на изминатиов период беа затворени погони од обоената и од црната металургија.

Ваквите податоци ја илустрираат "темната страна" на состојбата во македонската економија, која покажува дека стопанството ни тоне, а како последица на тоа се зголемува увозот наспроти намалувањето на извозот на стоки. Високиот трговски дефицит е една од главните забелешки за економијата и во Извештајот на Европската комисија за Македонија.

"Високиот трговски дефицит станува акутен проблем и покажува дека во земјава постојано се зголемува бројот на производи кои се увезуваат наспроти оние кои се извезуваат. Притоа, зголемиот увоз опфаќа и производи кои се непотребни, а сепак се увезуваат", велат експертите.

Според нив, допрва доаѓаат тешки времиња за македонската економија, со тенденција на натамошен раст на минусот на размената со странство, бидејќи поради падот на цените на металите на

Предупредување дека трговскиот дефицит е еден од најгорчливите проблеми на македонската економија пристигна и од реномираната рејтинг агенција "Фич", која го намали кредитниот рејтинг на Македонија од позитивен на стабилен. Како главни причини за намалувањето беа наведени високиот трговски дефицит и политичката состојба, односно потресите кои на политички план изминатата година ги претрпе Македонија, пред сè, одбивањето на приемот за членство во НАТО.

светските берзи, се намалува и извозот на овие производи, кои имаа најголеми зафаќања во извозниот биланс.

ИТНА САНАЦИЈА

Покрај тоа што е намален извозот на металите, намалени се и дознаките од надвор, што го наметнува прашањето од каде и до кога ќе може да се финансира трговскиот дефицит. Во една таква констелација на движењата, дефицитот се заканува да ја наруши макроекономската стабилност на државата, па и стабилноста на девизниот курс. Затоа добар начин за испливување од тешката ситуација на долг рок е зголемување на извозот и извоз на производи со повисока додадена вредност, додека на краток рок тоа би била редуkcијата на увозот на

галопирачкиот дефицит не е резултат на лошо водена економска политика.

Во коментарите на Европската комисија се посочува дека дефицитот се должи, пред сè, на растечките цени на храната и на енергијата, односно на зголемениот увоз и на увозот на машини и на опрема.

"Многу пати повторувам, а и сега ќе кажам дека не можете од една земја, која не постигнала оптимум на својата екипираност со инфраструктура, со фабрики, со опрема, да очекувате да може да има ниски дефицити", смета министерот за економија, Трајко Славески.

Досега Владата не излезе со конкретни мерки за поддршка на извозните компании и покрај тоа што големите извоз-

да прави напори за зголемување на домашното производство.

"Доколку не можеме да ги 'скратиме' количествата на нафта, тогаш сигурно дека може да се интервенира кај струјата. Треба да се прашаеме зошто толку многу електрична енергија увезуваме и по сè повисоки цени, која потоа граѓаните индиректно ја плаќаат. Дали домашните капацитети не можат да ги задоволат потребите или, пак, електричната енергија се користи нерационално. Доколку е така, тогаш крајно време е да почнеме рационално да ја користиме, затоа што за кусо време може да биде доцна и земјава ќе влезе во енергетска криза. Владата мора со време да најде лек за проблемот", велат од македонската Влада.

Минатата седмица се огласија и академиците на МАНУ во врска со енергетската состојба. Според нив, лошото, односно недоволното домашно производство на електрична енергија и натаму ќе биде причина за големиот увоз и за раст на домашната цена, која од ноември е поскапа за 13,6 проценти. Нивната оценка е дека домашните капацитети произведуваат недоволно електрична енергија, што е главна причина потребите во земјава да се задоволуваат со сè поскапиот увоз. Македонија веќе дојде во положба да увезува 80 отсто од потребите за електрична енергија, а увозните цени се три пати повисоки од оние на таа која се произведува дома. Поради тоа, академиците ѝ порачуваат на Владата итно да ги ревитализира постојните капацитети, но и да вложува во нови енергетски објекти.

"Едно е сигурно, цената на увезената електрична енергија на пазарот постојано се зголемува. За разлика од цената на нафтата, која се менува, се зголемува или се намалува, очигледно е дека кај електричната енергија нема шанси да го запре трендот на пораст", изјави академик Томе Бошевски.

Покрај ова, експертите оценуваат дека со тоа што државата од пред една година нема обврска да ги снабдува со електрична енергија големите компании, кои трошеа 40 проценти од севкупната струја, домашните капацитети треба да ги задоволат потребите на земјата. Но, очигледно е дека производството не е ниту приближно толкаво колку што ни е потребно. Тие преку примери објаснуваат дека ако ЕЛЕМ работи со максимум капацитети и ако произведува околу 6.000 гигават-часа електрична енергија, како што постојано тврдат од компанијата, тогаш увозните количества треба да се сведени на минимум.

КИОТ ДЕФИЦИТЕНИ" РЕКОРДИ

ГРАДЕЖНИЦИТЕ СО НАМАЛЕНА РАБОТА ВО СТРАНСТВО

Во првите девет месеци од годинава македонската градежна оператива извршила градежни работи во странство во вредност од 2.245.890.000 денари, што е за 33,9 отсто помалку во споредба со истиот период лани, според статистиката. Тоа е резултат на намалениот обем на работа во Хрватска, Србија, Црна Гора, Русија и во Украина.

стоки за широка потрошувачка, што е непопуларна, но неопходна мерка. Увозот може да се намали и преку кампањи за економично трошење на нафтата или на електричната енергија, кои имаат најголеми удели во билансот на увоз.

Од друга страна, пак, според Владата, високиот трговски дефицит "испумпува" милијарди долари од земјава поради големите екстерни шокови, пред сè, во делот на цените на нафтата и на електричната енергија, а голем дел од увозот се должи на купувањето машини и опрема, поради влезот на странски инвестиции во земјава. Според одговорните,

ници од обоената и од црната металургија побараа државата да им дозволи откуп на електричната енергија, произведена во домашните капацитети, одложување на примената на еколошките стандарди и други мерки со кои би биле конкурентни на пазарот и би им овозможиле полесно да ја пребродат кризата, односно да не ги затвораат погоните.

Неодамна вицепремиерот Зоран Ставрски изјави дека натамошното продлабочување на глобалната криза може да има последици по македонската економија и тоа токму во однос на побарувачката на металите на светските берзи.

"ТЕНКО" ПРОИЗВОДСТВОТО НА СТРУЈА

Во меѓувреме, земјава дојде до ситуација да увезува 80 отсто од потребите за електрична енергија, која е три пати поскапа од домашната.

Во државата се увезува струја во сè поголеми количества, која заедно со нафтата е една од главните причини за растечкиот трговски дефицит.

Експертите оценуваат дека Владата мора да преземе итни мерки за да го стопира постојаниот раст на овој увоз и

КРАТИА

СИТЕ ВИДОВИ КАНЦЕЛАРИСКИ МАТЕРИЈАЛИ

ТОНЕРИ И РЕЦИКЛИРАЊЕ НА ТОНЕРИ

075/ 408-687